Ljubljana

Stožice 2
ogan: Sporočilo spomenika, ega čas in prostor 3
ilfan: ev Centra Stožice 4
Občinski rski načrt MOL 5
ga: Kvaliteta novih stanovanj 8
Komelj, Darja Lesjak, Srečko lj, Matjaž Krainer: Kobetov rjev Mesarski most 12
uša Kerševan, Dragica Čadež, Deželak Barič, nik ženskemu pogumu 16
i borci, novo mestno o središče 19
urbane kulture Kino Šiška m letu 20
eva hiša literature, Pionirski inodvor, Potujoča knjižnica garna Konzorcij v svetovni nici knjige 21
Botaničnega vrta Ljubljana 25
na – pametno mesto 27
ki teden mobilnosti 28
valni bazeni acijskega sistema 30
ena fotografija Paramentića 31
ka ponudba in prireditve nskega podeželja 32
nje in športna ponudba nih skupnostih 34
no prvenstvo kanu slalomu e športne prireditve 40
elostna grafična podoba nskega športa 43
mestnih štipendij 44
e meritve 47
za 15. Ljubljanski maraton 48

fije na naslovnici:
tvoritvena prijateljska nogometna ovenija - Avstralija na stadionu v tožice, foto: Miha Fras
Mesarski most, foto: Miha Fras
e na strani 2:
enska dvorana in stadion Stožice z ni prostori obeh objektov, foto: Miha

nepodpisanih besedil
rna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Janković. Uredniški odbor: Mitja Meršol (predsednik), Vesna Kos - Bleiweis, dr. Jožef Kunič, Eva Strmljan Kreslin, Marija Šterbenc. Odgovorna urednica in lektorica: Nada Šumi, kontakt: 041/737 863, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Dalmatinova 1, Ljubljana. Tisk: Set d.o.o., Grafična priprava: Lupa design. Naklada: 118.000 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

Sporočilo spomenika, ki presega čas in prostor

Če bi znameniti ljubljanski župan Ivan Hribar oživel in se s sprehajalno palico ter slamnikom v avgustovskem popoldnevu podal v srce Ljubljane, ga med hojo po udobno na novo tlakovanih poteh v starem mestnem jedru ne bi motili hupajoči avtomobili in umirjeno bi se ustavil zdaj tu zdaj tam, si ogledal vabljivo izložbo, potem pa se odpravil na sprehod po prenovljenem obrežju Ljubljanice. Tu bi kmalu z veseljem odkril, da je nekaj novih mostov in da je vse zelo živahno, da je povsod veliko ljudi, domačih in tujih. Ko bi prečil Mesarski most, bi se mu verjetno prikradla melodija »Sur le pont d'Avignon ...« in že bi začel ubesedovati priložnostno pesem v slovenščini za nove potrebe meščanov.

Ob znakih utrujenosti bi sedel na kakšno od številnih novih klopic, se predal opazovanju mimoidočih, popil po izbiri kakšno pijačo, odobravajoče pomahal sedanjemu nasledniku v tem mestu in se napotil po svoji raziskovalni poti naprej. Ko bi prišel v bližino Tržnice, bi tam v enem kotu uzrl tri ženske postave, nov spomenik, ki ni ravno preveč viden in tudi ne previsok. »Pa ne, da so postavili spomenik branjevkam! Sicer so bile branjevke izredno pomembne za preživetje meščanov že od nekdaj, ampak, da bi jim postavljali spomenike, to pa ni ravno običajno,« bi pomodroval in stopil bliže, da bi odkril, kaj pravzaprav predstavlja ta spomenik.

Ob občudovanju privlačne mojstrovine bi spoznal, da je to spomenik pogumnim ženskam, ki so se množično upirale okupatorski fašistični strahovladi v času druge svetovne vojne. Iskrica radosti bi prešinila njegovo srce in navdušeno bi odobraval to dejanje: »To je pa nekaj drugega, to je pa nekaj več kot le branjevstvo. In to v času, ko je vsa Evropa ječala pod fašističnim in nacističnim škornjem. Takšna dejanja pa so vredna, da jih s spomeniki pričvrstimo na vidno obzorje zgodovinske krajine. Naj te tri predstavnice množice pogumnih in upornih žensk govorijo zdaj in v prihodnje, da so takšna pokončna dejanja gradniki v temeljih, na katerih stoji sodobna slovenska družba.«

In ko bi župan Hribar krenil naprej po svoji raziskovalni poti, bi si rekel »Oh, ko bi bil še enkrat župan, zdaj, ko je moja Ljubljana prestolnica države!« Pa bi se najbrž hitro pomiril, ko bi videl, kako si sedanji župan srčno prizadeva, da bi plemenita dejanja, ki so omogočila preživetje ne le mesta, temveč celotnega naroda, našla svoje spoštljivo mesto v nepremakljivem zgodovinskem spominu.

In kaj lahko porečem kot sprehajalka po srcu Ljubljane, ko gledam spomenik v sodobnih duhovnih »vremenskih« razmerah. Predosamosvojitvene napovedi, kako se bodo »vremena zjasnila«, se niso prepričljivo izpolnile, oblaki spravljivega dežja se pogosto spreminjajo v oblake z zrni toče, ki jih prepuščajo tudi mreže, ki naj bi preprečevale njihove razdiralne učinke. Morda pa bi bilo potrebno nekoliko pregledati mreže; ali so tako redke, da v imenu spoštovanja različnosti dopuščajo, da se poskuša tajiti konkretne okoliščine, vzroke in povzročitelje, ki so sprožali ženske množične demonstracije z zahtevami za osvoboditev zaprtih mož, bratov, očetov. Za sporočilo spomenika, ki presega čas in prostor, je pomemben odgovor na vprašanje, zakaj je do upornih delovanj žensk prišlo in za kakšne cilje so se borile.

Če bi se tedaj upoštevalo »spoštovanje različnosti«, kot je v sodobnosti obrambno geslo za umik s (so)povzročiteljskega položaja, potem ne bi smelo biti požganih domov in streljanja talcev, ne bi bila Ljubljana veliko taborišče, ne bi mogla delovati MVAC, ne bi bilo več deset tisoč jetnikov v koncentracijskih taboriščih, in tudi ne bi bilo potrebnih demonstracij žensk. Pogumne ženske, ki niso pristajale na takšno različnost, so se z mnogimi demonstracijami borile za večjo pravičnost, zato so tudi 21. junija 1943 iskale pomoči pri vseh, ki so bili za uresničevanje načela pravičnosti odgovorni in so to načelo javno tudi nenehno poudarjali.

Spomenik v spomin pogumnim ženskam Ljubljane zato s svojim »presežnim« sporočilom nagovarja posameznike in skupnost k prizadevanjem za miroljubno prihodnost Slovenije znotraj Evropske unije. Prizadevanje za svobodo, mir in za spoštovanje dostojanstva slehernega človeškega bitja in nacionalne skupnosti namreč je bilo in bo vedno in v vseh okoliščinah teptanja človekovih pravic častno dejanje.

Ker sem premišljevanje začela z domačo zgodovinsko osebnostjo, naj končam z domnevo o svetovno znani ženski. Če bi bilo v Amsterdamu v času druge svetovne vojne toliko pogumnih žensk, kot jih je bilo v Ljubljani (in sploh v OF), potem bi Ana Frank morebiti preživela to vojno.

Zaslužna prof. dr. Maca Jogan